

Petra Besedová

Název příspěvku

Učitelé cizích jazyků a jejich vztah k obsahům nelingvistických disciplín (Foreign Language Teachers and their Relationship to the Contents of Non-linguistic Disciplines)

Klíčová slova v ČJ

Didaktika cizích jazyků, nelingvistické disciplíny, motivace, učitel cizích jazyků, kultura

Klíčová slova v AJ

Didactics of foreign languages, non-linguistic disciplines, motivation, foreign language teacher, culture

Cíle v ČJ

Hlavním cílem příspěvku je poukázat na potenciál a význam obsahů nelingvistických disciplín, která může být využita pro výuku gramatiky, podporu čtení a poslechu s porozuměním v cizím jazyce. Na základě provedené studie mezi učiteli cizích jazyků jsme sledovali jejich názory na zakomponování nelingvistických disciplín do výuky cizích jazyků a jejich dalšího možného rozvoje ve vyučovacím procesu.

Teoretická východiska v ČJ

V současné době jsme svědky dynamických proměn společnosti, které přímo ovlivňují všechny oblasti našeho života. Tyto mnohostranné proměny civilizace se odráží i ve vyučovacím procesu. Pro učitele to znamená více se zaměřovat na emocionalitu, socializaci, komunikaci, kreativitu a autonomii žáků a studentů a učitel cizích jazyků je s danými skutečnostmi o to více konfrontován, jelikož svojí pozornost je nucen převést do cizojazyčného prostředí. Didaktika cizích jazyků patří mezi interdisciplinární vědy a mezi její aktuálně diskutovaná témata patří téma kulturních studií a kulturního vzdělávání. Motivovat dnešní žáky a studenty se zdá být pro učitele stále obtížnější. Proto spatřujeme právě v didaktice a především obsazích nelingvistických disciplín jednu z možných forem motivace žáků a studentů, která zároveň může podporovat i jejich vnitřní motivaci.

Metodologie v ČJ

Pro studii byl využit nestandardizovaný dotazník se strukturovanými polytomickými položkami výběrovými, pro které jsme využili škálu Likertova typu, dále pak polytomickými položkami výčtovými, kde respondenti mohli vybrat současně několik

odpovědí. Výzkumný vzorek sestával z učitelů cizích jazyků na ZŠ a SŠ a celkem jsme zpracovávali 102 validních dotazníků. Hlavní naše výzkumná otázka zněla: „Jaký je postoj učitelů cizích jazyků na ZŠ a SŠ k obsahům nelingvistických disciplín v cizojazyčné výuce?“ Z této otázky nám vyplynuly tři hlavní výzkumné hypotézy: 1) Prvky nelingvistických disciplín jsou zařazovány do cizojazyčné výuky učiteli anglického jazyka ve větší míře než učiteli jiných cizích jazyků. 2) Učitelé cizích jazyků pracují nejčastěji s obrazovým materiálem, naopak s hudbou pracují méně často. 3) Prvky nelingvistických disciplín jsou učiteli cizích jazyků zařazovány do cizojazyčné výuky spíše jako faktor motivační a relaxační, než jako faktor ovlivňující učení se cizímu jazyku (jazykové, případně kulturní hledisko). Pro vyhodnocení studie byla sebraná data předzpracována v programu Excell a výpočty byly provedeny v programu IBM SPSS Statistics 24, byly provedeny výpočty deskriptivních statistik, dále pak frekvenční analýzy pro vybrané dílčí proměnné, byly použity Kruskalův-Wallisův a Kolmogorovův-Smirnovův testy.

Závěry v ČJ

Výsledky studie ukázaly, že začleňování obsahů nelingvistických disciplín obecně do výuky cizích jazyků je v současné době velice aktuálním tématem. Většina učitelů cizích jazyků v České republice tak činí pravidelně, i když zde je možné spatřovat rozdíly mezi jednotlivými cizími jazyky jednak ve frekvenci využívání těchto témat a jednak v používaných formách práce s danými tématy. Studie též ukázala rozdílnosti mezi jednotlivými obsahy nelingvistických disciplín, naopak délka praxe učitelů nehrála téměř žádnou roli ve frekvenci zařazování obsahů nelingvistických disciplín do cizojazyčné výuky. Podle odpovědí respondentů je zřejmé, že čeští učitelé cizích jazyků pracují poměrně aktivně s obsahy nelingvistických disciplín v cizojazyčné výuce, které zařazují do výuky primárně jako motivační případně relaxační aspekt, méně často jsou tyto obsahy využívány pro nácvik jednotlivých jazykových prostředků.

Souhrn příspěvku v AJ

Foreign language teaching is one of the interdisciplinary sciences and its topics currently being discussed include the topic of cultural studies and cultural education. The main aim of the paper is to point out the potential and importance of contents of non-linguistic disciplines, which can be used for teaching grammar, supporting reading and listening comprehension in a foreign language. Based on a study conducted by foreign language teachers, we have followed their views on incorporating contents of non-linguistic disciplines into foreign language teaching and their further development in the teaching process. It is becoming increasingly difficult for teachers to motivate today's students and pupils. That is why we see precisely in the contents of non-

linguistic disciplines one of the possible forms of motivation for pupils and students, which can also support their internal motivation.

Bibliografie

- Hallet, W. (2002). Fremdsprachenunterricht als Spiel der Texte und Kulturen - Intertextualität als Paradigma einer kulturwissenschaftlichen Didaktik. Trier: WVT.
- Kolečáni Lenčová, I., Kováčová, M., & Tomášková, S. (2018). Neue Wege im DaF-Unterricht. Bildende Kunst-Spielfilm-digitale Medien. Nümbrecht: Kirsch.
- Porto, M., & Byram, M. (2017). New Perspectives on Intercultural Language Research and Teaching: Exploring Learners' Understandings of Texts from Other Cultures. New York, London: Routledge.